

Binnen de vaste commissie voor Europese Zaken hebben enkele fracties de behoefte vragen en opmerkingen voor te leggen over de brieven van de Minister van Buitenlandse Zaken d.d. 3 november 2023 inzake Geannoteerde agenda van de Raad Algemene Zaken d.d. 15 november 2023, d.d. 31 oktober 2023 inzake Verslag van de Raad Algemene Zaken d.d. 24 oktober 2023 (Kamerstuk 21 501-02, nr. 2775) en d.d. 6 oktober 2023 inzake Fiche: wijziging verordening Europese statistiek (Kamerstuk 22 112, nr. 3797).

De voorzitter van de commissie,
Bromet

De adjunct-griffier van de commissie,
Hoedemaker

Inhoudsopgave

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

- Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie
- Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie
- Vragen en opmerkingen van de leden van de GroenLinks-PvdA-fractie
- Vragen en opmerkingen van de leden van de PVV-fractie
- Vragen en opmerkingen van de leden van de SP-fractie
- Vragen en opmerkingen van de leden van de BBB-fractie
- Vragen en opmerkingen van de leden van de SGP-fractie

II Reactie van de Minister van Buitenlandse Zaken

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de geannoteerde agenda voor de Raad Algemene Zaken van 15 november 2023. Zij hebben hierover nog enkele vragen.

Deze leden lezen in de geannoteerde agenda dat de Europese Commissie binnenkort zal komen met voortgangsrapportages van kandidaat-lidstaten voor EU-uitbreiding. Deze zijn op dit moment nog niet bekend. Wel zien voornoemde leden dat de Voorzitter van de Europese Commissie, Von der Leyen, nu bezig is met het oriënteren hoe kandidaat-lidstaten lid kunnen worden van de Europese Unie. Als onderdeel van deze oriëntatie heeft zij recentelijk een 6 miljard euro EU-groei pakket toegezegd voor de economische groei van zes Balkanlanden (Albanië, Bosnië en Herzegovina, Kosovo, Montenegro, Noord-Macedonië en Servië) om toekomstig EU-lidmaatschap te bevorderen. Onderdeel van dit groei pakket is dat Von der Leyen het voorstel heeft gedaan de interne EU-markt op zeven sectoren open te zetten voor deze Westelijke Balkanlanden in ruil voor hervormingen op onder andere corruptie en de rechtsstaat. Wat is het oordeel van het kabinet over het openstellen van de EU-markt op zeven sectoren voor deze landen? Zal dit (negatieve) consequenties hebben voor de Nederlandse markt? Ook zijn de aan het woord zijnde leden benieuwd hoe het voorgestelde «groei plan» gefinancierd zal worden. Kan de Minister dit toelichten? De leden van de VVD-fractie hebben reeds hun zorgen geuit over de diplomatieke koers van Servië. Gezien het land zich onder andere niet conformeert aan het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid (GBVB) van de EU vragen deze leden of toegang tot de interne EU-markt voor Servië wel wenselijk is en of dit geen verkeerd signaal is naar Servië en andere kandidaat-lidstaten.

De leden van de VVD-fractie vragen of tijdens de discussie over de toekomst van de EU en absorptiecapaciteit ook aandacht zal zijn voor naleving van het GBVB door kandidaat-lidstaten als voorwaarde voor vooruitgang in het toetredingsproces. Kan de Minister de Nederlandse inzet hierop toelichten? Kan de Minister ook de noodzaak van betere naleving van het GBVB door kandidaat-lidstaten agenderen?

Voornoemde leden lezen dat de voorgestelde herziening van het Meerjarig Financieel Kader (MFK) en een nieuw steunpakket voor Oekraïne wederom ter discussie zullen staan. Deze leden hebben recentelijk meermaals vragen ingediend over steun aan Oekraïne, maar zijn benieuwd naar de Nederlandse inzet tijdens de Raad Algemene Zaken hierop. Wat zal de Nederlandse inzet zijn tijdens de Raad Algemene Zaken voor het spoedig vormgeven van een nieuw steunpakket voor Oekraïne? Wat staat op dit moment het nieuwe steunpakket voor Oekraïne nog in de

weg? Handhaaft het kabinet haar positie dat de Europese Commissie fondsen moet vinden met behulp van herprioritering? Vormen voortdurende MFK-onderhandelingen een risico voor het finaliseren van het steunpakket voor Oekraïne?

De aan het woord zijnde leden hebben met belangstelling het nieuwsbericht gelezen dat Oekraïne en Moldavië «groen licht» krijgen van de Europese Commissie voor het starten van onderhandelingen over EU-toetreding. Deze leden stellen dat het goed is dat Oekraïne perspectief heeft om volgens het principe «strikt en fair» toe te werken richting EU-toetreding. Oekraïne en Moldavië hebben nog veel stappen te zetten op onder andere het gebied van democratie en rechtsstaat voordat EU-toetreding mogelijk is. Wat is de Nederlandse inzet tijdens de Raad Algemene Zaken op het gebied van voortgang in het toetredingsproces voor Oekraïne en Moldavië? Welke principes en kaders zet Nederland hierin voorop? Welke overwegingen neemt de Minister hierin mee?

De leden van de VVD-fractie lezen dat de artikel 7-procedures tegen Hongarije en Polen geagendeerd zijn. Deze leden maken zich ernstige zorgen over beide lidstaten. De Poolse verkiezingsuitslag is reden tot hoop, maar Hongarije blijft in gebreke. Hoe oordeelt het kabinet over het rapport van het Helsinki Comité waarin wordt gesteld dat Hongarije slechts aan een van de 27 supermijlpalen heeft voldaan? Hoe verhoudt dit zich tot de Hongaarse bewering dat het nu aan vier supermijlpalen voldoet? Zou het kabinet zich kunnen inzetten voor verdere stappen tegen Hongarije, zeker nu het Europees krachtenveld verschuift naar aanleiding van de Poolse verkiezingsuitslag?

Ten slotte zijn de leden van de VVD-fractie benieuwd naar wat het afronden van de onderhandelingen tussen de Raad en het Europees Parlement over het Asiel- en Migratiepact nog in de weg staat. Op welke onderdelen verwacht de Minister nog voor de verkiezingen van het Europees Parlement een akkoord? Kan de Minister bevestigen dat een compromis tussen de Raad en het Europees Parlement niet ten koste mag gaan van de essentiële prioriteiten voor Nederland (rondom grenscontroles, buitengrensprocedures voor kansarme asielaanvragen, het tegengaan van secundaire migratie, de ruimte om migratieafspraken te maken met derde landen etc.)? Hoe kijkt de Minister naar de ontwikkelingen in Duitsland, waar het tegengaan van irreguliere migratie meer prioriteit lijkt te krijgen? En hoe kijkt de Minister naar de hogere instroom via de Canarische eilanden? In hoeverre vergroot dit de urgentie en mogelijkheden om spoedig tot een akkoord te komen op openstaande onderdelen van het Asiel- en Migratiepact?

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de geannoteerde agenda van de Raad Algemene Zaken van 15 november en willen de Minister nog enkele vragen voorleggen.

Deze leden hechten grote waarde aan een zorgvuldig toetredingsproces. Hiervoor hebben voornoemde leden een voorstel gepresenteerd bij het plenaire debat op 24 oktober 2023 over de Europese Raad van 26 en 27 oktober 2023. Kan de Minister hier snel een reactie op geven zoals verzocht in de Kamervragen van het lid Sjoerdsma over het D66-plan «Toekomst van toetreding» (2023Z18865)?

De leden van de D66-fractie ontvangen graag zo snel mogelijk een kabinetsappreciatie op het uitbreidingsrapport van de Europese Commissie dat 8 november 2023 verschijnt. Er zijn al een aantal zaken uit

het rapport gelekt, onder andere dat de Europese Commissie aanbeveelt om de onderhandelingen te openen met Oekraïne en Moldavië. Ook Georgië en Bosnië en Herzegovina krijgen naar alle verwachtingen groen licht om de onderhandelingen te starten. Kan de Minister in dit schriftelijk overleg al een korte appreciatie geven per genoemde lidstaat? Kan zij daarbij ook ingaan op welke verbeteringen de lidstaten nu hebben doorgevoerd die hen in staat stelt om die goedkeuring van de Commissie te krijgen? De aan het woord zijnde leden staan positief tegenover het uitbreiden van de Europese Unie, specifiek met het oog op de geopolitieke instabiliteit in de regio die anders over zal waaien naar de EU. Deze leden zijn van mening dat als aan alle Kopenhagen-criteria zijn voldaan, dat landen dan moeten kunnen toetreden.

De uitbreiding van de EU zal echter ook om interne hervormingen van de Europese Unie vragen. Daarover wordt nu in de EU uitgebreid gesproken. Op verzoek van Duitsland en Frankrijk heeft een aantal experts een paper geschreven over een Europa van meerdere snelheden, van meerdere cirkels als het ware. Kan de Minister in dit schriftelijke overleg daar een appreciatie op geven? Verder zijn de leden van de D66-fractie benieuwd naar de hervormingen die de Minister zelf voorstaat. Zij lezen dat Nederland op dit moment nog niet thuis lijkt te geven in de discussie over hervormingen. Wat deze leden betreft is dat een gemiste kans. Nu er over hervorming wordt gesproken, is het zaak om een constructieve gesprekspartner te zijn als we invloed willen uitoefenen op de toekomst van de Europese Unie. Kan de Minister separaat, maar voor de Europese Raad van 14 en 15 december 2023, een brief aan de Kamer doen toekomen waarin zij uiteenzet op welke beleidsterreinen de EU, naar haar inzien, hervormd zou moeten worden om uitbreiding succesvol te maken, en welke voorstellen zij hierop zal gaan doen of welke voorstellen hier al door andere lidstaten op gedaan zijn? De leden van de D66-fractie zouden in die brief in elk geval een inzet willen zien op zaken als het besluitvormingsproces in de EU, de financiële organisatie van de EU en het macro-economisch beleid van de EU.

De Minister heeft eerder toegezegd de toegang tot delegates portal te bespreken en er zorg voor te dragen dat nationale parlementen die toegang behouden. De leden van de D66-fractie vragen hoe het met deze gesprekken staat. Waar en wanneer heeft ze het besproken? Kan zij ook in deze Raad Algemene Zaken opbrengen dat het wat Nederland betreft zeer onwenselijk is als nationale parlementen de volle toegang tot deze Europese documentenstroom te verliezen? Wat deze leden betreft mag de Minister hier zich ferm over uitspreken.

De aan het woord zijnde leden vinden het goed om te lezen dat de Minister voorstander is van het zo snel mogelijk inzetten van artikel 7 tegen Hongarije. Zij wijzen de Minister erop dat het zeer zorgelijk is dat zelfs artikel 7.1 nog niet in werking is getreden, aangezien die in theorie bedoeld is als «preventieve» maatregel. De leden van de D66-fractie zien ook dat er nog een lange weg te gaan is tot een daadwerkelijke inperking van de rechten van in ieder geval Hongarije, maar zij zijn wel van mening dat het tijd wordt dat de Europese Unie daar concrete stappen op gaat zetten. Met een hopelijk snel gevormde nieuwe regering in Polen ligt het krachtenveld er wel degelijk anders voor. De Visegrad 4, die gezamenlijk elkaar het hand boven het hoofd hebben gehouden, lijkt uit elkaar te vallen op deze manier, en dan heeft Hongarije niet meer de blokkerende minderheid waar het lang op geleund heeft. Deze leden zouden graag zien dat de Minister actief het gesprek aangaat in Brussel over het doorzetten van artikel 7.1, zodat de eerste stappen genomen kunnen worden richting het ontnemen van het stemrecht van Hongarije. Voornoemde leden zijn van mening dat de noodzaak van het ontnemen van dat stemrecht met de

dag groeit. De premier van Hongarije, Orbán, ontpopt zich steeds meer tot de spreekbuis van het Kremlin in Europa. Doordat de EU daar geen adequate acties tegen kan nemen, wordt de EU daardoor gegijzeld. Al sinds het begin van de Russische invasie in Oekraïne bemoedigt premier Orbán het snel en effectief handelen van de Europese Unie door elk sanctie pakket te vertragen en te dreigen met veto's, door het voorgestelde Oekraïne fonds te vetoën en nu ook door, nog voordat het rapport over kandidaatlidmaatschap van Oekraïne is uitgekomen, al te dreigen met een veto over het openen van de onderhandelingen. De leden van de D66-fractie zien graag dat de motie van het lid Sjoerdsma c.s. over het zo snel mogelijk de artikel 7-procedure tegen Hongarije verder brengen en Hongarije het stemrecht in de EU ontnemen (Kamerstuk 21 501-02 nr. 2767) consequent wordt doorgevoerd en dat iedere mogelijkheid om dichterbij het ontnemen van het stemrecht van Hongarije te komen wordt benut.

Tot slot vragen deze leden of de Minister een toelichting kan geven op de uitvoering van de motie van het lid Sjoerdsma c.s. over het zo snel mogelijk vrijgeven van Europese middelen zodra een nieuwe Poolse regering de vereiste rechtsstaathervormingen heeft doorgevoerd (Kamerstuk 21 501-02, nr. 2766). Wat voornoemde leden betreft gaan deze en de eerder genoemde motie hand in hand. Deze leden zijn van mening dat wanneer een land consequent de rechtsstaat blijft ondermijnen en afdrijft van de Europese gezamenlijke waarden, de Europese Unie daar hard tegen moet optreden. Tegelijk zijn de aan het woord zijnde leden van mening dat zodra er verbetering zichtbaar is, dit ook beloofd moet worden. Het geldt dat gereserveerd is voor Polen moet zo snel mogelijk bij het Poolse volk terecht komen, zodat zij ook voelen dat de keuze voor een pro-Europese en rechtsstatelijke regering loont.

Vragen en opmerkingen van de leden van de GroenLinks-PvdA-fractie

De leden van de fractie van GroenLinks-PvdA hebben kennisgenomen van de geannoteerde agenda van de Raad Algemene Zaken. Zij hebben hier nog enkele vragen en opmerkingen bij.

Deze leden lezen dat het kabinet de voortgangsrapportages van de (potentiële) kandidaat-lidstaten voorziet van een kabinetsappreciatie en deze met de Kamer zal delen. Wanneer kan de Kamer deze verwachten? Gaat het kabinet in de appreciatie in op de vraag of het voorstander is van het openen van toetredingsonderhandelingen?

Voornoemde leden lezen dat het kabinet waarde hecht aan een gedegen voorbereiding van EU-uitbreiding en dat het kabinet geen voorstander is van het noemen van data voor het toetreden van kandidaat-lidstaten. Deze leden zijn het eens dat er een zorgvuldig proces moet plaatsvinden. Deelt de Minister de mening dat het bieden van perspectief een motivator kan zijn om stappen te zetten om hervormingen voortvarend door te voeren? Op welke manier wil de Minister wél perspectief bieden op toetreding?

Verder lezen deze leden dat de Minister zes aspecten noemt waar de EU zich op moet richten in de voorbereiding om de uitbreiding tot een succes te maken. Op welke manier moet de EU volgens de Minister actief bijdragen aan ontwikkelingen op deze aspecten? Migratie wordt als een van de aspecten genoemd. Wat zijn volgens de Minister aspecten die de EU omtrent migratie moet meenemen in de voorbereiding? Deelt de Minister de mening dat migratie geen vast onderdeel is van de Kopenhagencriteria? Zo nee, waarom is dit volgens de Minister wel een onderdeel?

Zo ja, wat is de reden dat migratie is opgenomen in de aspecten aange-merkt door het kabinet?

De leden van de GroenLinks-PvdA-fractie maken zich zorgen over de voortgang van de onderhandelingen over de herziening van het Meerjarig Financieel Kader en het dreigement van een veto door Hongarije. Voor de gezondheid van de rechtsstaat in Hongarije en de EU in bredere zin én voor de toekomst van rechtsstaatmechanismen is het cruciaal om niet te bezwijken onder de druk van premier Orbán. Het Hongaarse Helsinki Committee is bijzonder kritisch op de voortgang van Hongarije op de noodzakelijke rechtsstatelijke hervormingen.¹ Kan de Minister een appreciatie geven van de analyse van het rapport van het Hongaarse Helsinki Committee? Mocht Hongarije toch doorzetten met het gebruik van het vetorecht, welke stappen neemt het kabinet dan om alsnog te garanderen dat Oekraïne de steun krijgt die het land verdient?

Vragen en opmerkingen van de leden van de PVV-fractie

De leden van de PVV-fractie hebben kennisgenomen van de geannoteerde agenda van de Raad Algemene Zaken van 15 november en hebben in dat kader nog de volgende vragen en opmerkingen.

Het verheugt deze leden dat de bespreking van het Meerjarig Financieel Kader voor nu van de agenda is gehaald. In dat kader doen voornoemde leden toch het verzoek aan de Minister om onder geen beding toezeggingen te doen, stappen te zetten in de richting van een verhoging van de huidige MFK-uitgavenplafonds. Kan de Minister dit garanderen/toezeggen, mocht onverhoopt het onderwerp toch besproken worden, al dan niet en marge van de Raad Algemene Zaken?

De leden van de PVV-fractie zijn bezorgd over de toenemende bemoeienis van de EU op het gebied van hoe Nederland haar nationale verkiezingen voor het Europees Parlement organiseert. Voor een EU-voorstel voor een verbod op exitpolls lijkt zich geen meerderheid af te tekenen. Het verbaast deze leden echter enorm dat het kabinet positief staat tegenover een voorstel om vrijwillig alsnog afspraken te maken over het verbieden van exitpolls op de verkiezingsdag. Kan de Minister de Nederlandse steun voor dit onzalige voorstel snel intrekken en dit haast orwelliaanse voorstel naar de prullenbak verwijzen?

Voorts bepaalt de Nederlandse kieswet hoe de Nederlandse kiezers hun vertegenwoordiging kiezen. Dit geldt ook voor de verkiezingen van het Europees Parlement. Vindt de Minister het ook onacceptabel dat er vanuit de EU wordt gepoogd landen voor te schrijven hoe zij nationale verkiezingen houden, zeker gezien dit uitsluitend een nationale bevoegdheid is?

Is de Minister bereid namens Nederland duidelijk aan te geven niet akkoord te gaan met transnationale lijsten, afwijkende verkiezingsdagen dan die in Nederland gebruikelijk zijn en het wijzigen van de minimumleeftijd voor het stemmen naar 16 jaar?

De aan het woord zijnde leden vinden de EU een ondemocratisch en onbestuurbaar moloch en zijn ervan overtuigd dat dat met een toekomstige uitbreiding er niet beter op wordt. De Voorzitter van de Europese Raad, Charles Michel, heeft al aangegeven dat de toetreding van nieuwe lidstaten betekent dat alle nieuwe lidstaten netto-ontvangers zullen worden. Voornoemde leden willen van de Minister de garantie dat koste wat kost wordt voorkomen dat de EU verder uitdijt. Nederland als een van

¹ <https://helsinki.hu/en/fundamental-deficiencies/>.

de grootste nettobetalers per hoofd van de bevolking kan deze dure eurofiële hobby niet meer betalen. Het geld is keihard nodig in ons eigen land.

Voorts zijn de leden van de PVV-fractie van mening dat er onder geen beding toetredingsonderhandelingen dienen te worden gestart met Oekraïne. Het Nederlandse volk heeft al in een referendum in grote meerderheid aangegeven dat zij geen voorstander is van de toetreding van Oekraïne tot de EU en met de oorlog met Rusland mag het niet zo zijn dat de EU verder een oorlog in wordt gerommeld die niet de onze is. In dat kader ook de volgende vragen aan de Minister.

In de krant valt te lezen dat tijdens de volgende Europese Raad in december een voorstel zal worden besproken over het starten van de toetredingsonderhandelingen met Oekraïne. Kan de Minister het tijdpad van het hele proces van de mogelijke toetreding van Oekraïne uiteenzetten, met alle deadlines die daarbij horen? Hoe beoordeelt de Minister het unilaterale besluit van Von der Leyen om de lidstaten voor het blok te zetten dat Oekraïne zo goed als klaar is voor toetreding tot de EU. Is er vooraf met de Minister of vertegenwoordigers van de lidstaten gesproken over een dergelijk voorstel?

Heeft het kabinet al uitgewerkt wat de toetreding van Oekraïne tot de EU zal betekenen voor de Nederlandse afdracht, het aantal (arbeids-)migranten dat straks visumvrij naar Nederland kan komen zonder dat Nederland dit mag beperken van de EU, en wat de gevolgen zijn voor de huizenmarkt, arbeidsmarkt, sociale cohesie, Nederlandse taal en andere terreinen die negatief kunnen worden beïnvloed door het toelaten van een land in oorlog?

Ook zijn de leden van de PVV-fractie geen voorstander van het openen van toetredingsonderhandelingen met landen die niet in oorlog verkeren om het simpele feit dat de rekening van de toetreding altijd bij het Nederlandse volk wordt neergelegd. Nederland is als een van de grootste nettobetalers de melkkoe van de EU om armere landen te spekken. Kan de Minister toezeggen dat zij niet akkoord zal gaan met de uitbreiding van de EU als dit betekent dat de Nederlandse afdracht aan de EU (binnen en buiten het Meerjarig Financieel Kader) daarmee toeneemt? Zo nee, waarom niet? Is zij het met deze leden eens dat ongeacht de toetreding van landen, het tijd is voor Nederland om eens een keer netto-ontvanger te worden van EU-geld in plaats van maar iedere keer te betalen voor de bevolking van andere landen?

De Duitse Minister van Buitenlandse Zaken, mevrouw Annalena Baerbock, heeft afgelopen week tijdens een bijeenkomst waar ook een Nederlandse EU-topambtenaar bij aanwezig was het volgende gezegd over de oorlog in Oekraïne en de toetreding van dat land tot de EU: «Dit is een eenmalige kans, die zich nu aanbiedt.» Wat de Duitse Minister hiermee zegt, ligt in een lange traditie van de EU om elke crisis, of het nu de eurocrisis was, de migratiecrisis, of nu een oorlog, te zien als een kans en daar munt uit te slaan om de EU en haar macht uit te breiden. Wat vindt de Minister daar nou van? Is dit niet enorm tragisch om in de verschrikkingen van een oorlog te zinspelen op kansen voor de EU?

Vragen en opmerkingen van de leden van de SP-fractie

De leden van de SP-fractie hebben de volgende opmerkingen en vragen.

Wat betreft de situatie in Israël en Palestina vragen deze leden een reactie op de uitspraak van de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties, Guterres, die stelt dat Gaza «een begraafplaats wordt voor kinderen.» Inmiddels zijn 10.000 Palestijnen gedood. Deze leden zijn zeer verontwaardigd over de opstelling van de Nederlandse regering. Wanneer wordt dit genadeloze geweld door het Israëlische leger veroordeeld? Wanneer stopt de regering met het hanteren van een dubbele standaard als het gaat om schendingen van het internationaal recht?

Met betrekking tot de oorlog in Oekraïne veroordelen de aan het woord zijnde leden de illegale aanval van Poetin ten eerste. Na dik anderhalf jaar zien zij echter dat de oorlog zich in een patstelling bevindt. Hoe het staat met diplomatieke inspanningen om hieruit te komen?

Voornoemde leden vragen een reactie op het uitgelekte rapport van de Europese Commissie waarin zou staan dat Oekraïne en Moldavië dit jaar al kunnen beginnen met toetredingsonderhandelingen.² Hoe is dit mogelijk, gelet op het feit dat andere kandidaat-lidstaten jarenlang in de wachtkamer zitten? Hoe voorkomt het kabinet scheve gezichten?

Is het eerder voorgekomen dat een land in oorlog begint met toetredingsonderhandelingen? Zo nee, is dit conform het Europees Verdrag? Acht de Minister het mogelijk dat een land in oorlog toetreedt tot de EU?

Hoe wenselijk is het om te spreken over nieuwe lidstaten, gelet op de huidige onbestuurbaarheid van de EU? Welke gevolgen heeft toetreding van Oekraïne voor de Europese subsidies? Is het niet veel beter om te kijken naar andere vormen van Europese samenwerking? Staat de Minister open voor een Europa van verschillende snelheden?

Hoe verloopt de besluitvorming rond de toetredingsonderhandelingen? Wanneer kan de Tweede Kamer hierover stemmen? Is het juist dat Hongarije met een veto dreigt? Is het besluit dan helemaal van de baan?

De leden van de SP-fractie zijn tegen de voorgestelde verhoging van het Meerjarig Financieel Kader. Deze leden steunen civiele hulp aan Oekraïne, maar zijn niet overtuigd van de noodzaak van extra Europese geldstromen en honderden nieuwe Europese ambtenaren. Steun aan Oekraïne kan heel goed door de lidstaten zelf worden gedaan.

Voornoemde leden zorgen over de «versterking van de Europese Defensie-Industrie». Wat hen betreft is defensie primair een nationale aangelegenheid en is de ontwikkeling van een Europees militair-industrieel complex onwenselijk. Deelt de Minister de mening dat zeggenschap over defensie allereerst aan lidstaten is en dus niet naar Brussel moet worden overgeheveld?

Vragen en opmerkingen van de leden van de BBB-fractie

De leden van de BBB-fractie hebben kennisgenomen van de geannoteerde agenda voor de Raad Algemene Zaken van 15 november 2023. Zij hebben daarover een aantal vragen en opmerkingen.

In de media viel te lezen dat Oekraïne van de Europese Commissie groen licht heeft gekregen voor EU-toetreding. De volgende stap is en blijft bij de Europese lidstaten. Te lezen is dat «in de Brusselse wandelgangen valt te horen dat Oekraïne en Moldavië in december inderdaad op groen licht

² <https://nos.nl/artikel/2496966-hongarije-dreigt-met-veto-tegen-eu-perspectief-van-oekraïne>.

kunnen rekenen, ook van Nederland.»³ Deelt de Minister de mening dat het onwenselijk is dat Nederland in Brussel al in de wandelgangen «groen licht» toezegt, terwijl er éérsst nog verkiezingen komen en daarna een nieuwe Kamer zich buigt over het vraagstuk van Oekraïens EU-lidmaatschap?

Gezien het feit dat het kabinet eerder heeft geschreven eerst optimaal het huidige EU-budget te benutten, is het kabinet bereid om tegen het ophogen van het Meerjarig Financieel Kader te stemmen binnen de Raad Algemene Zaken en binnen de Europese Raad?

Vragen en opmerkingen van de leden van de SGP-fractie

De leden van de SGP-fractie hebben de stukken ten behoeve van de Raad Algemene Zaken d.d. 15 november met belangstelling gelezen, en hebben een aantal volgende vragen.

Wanneer de situatie in het Midden-Oosten besproken wordt, wil de Minister er dan voor zorgen dat in ieder geval de vrijlating van gegijzelde Israëli's en het effectief bestrijden van Hamas en haar financiers wordt besproken?

Welke verbeteringen hoopt het kabinet aan te brengen in de brede migratiepartnerschappen, nu de afspraken met Tunesië nog niet optimaal hebben uitgepakt?

De leden van de SGP-fractie zijn blij dat de motie van het lid Bisschop over niet instemmen met een voorstel waarin een vaste dag voor de Europese verkiezingen is opgenomen (Kamerstuk 36 104, nr.4) en de motie-Strolenberg c.s. over het afwijzen van transnationale kieslijsten voor het Europees Parlement (Kamerstuk 36 104, nr. 6) worden betrokken inzake de Europese Kiesakte. Deze leden vragen of de hierin vervatte aspecten in de kiesakte staan of niet?

Rond de informele lunch over de toekomst van Europa is ook gesproken over verdere uitbreiding van de EU. Hoe denkt de Minister over de optie van een roadmap? Schuilt hierin niet de aanname van lineaire vooruitgang en is dit niet te veel een blauwdruk voor alle gevallen zonder recht te doen aan individuele kenmerken en routes? Beamt de Minister dat met verdere EU-uitbreiding het gevaar groot is van import van instabiliteit?

Het kabinet gaf het EU-voorzitterschap mee dat de EU een sterke en legitieme actor moet blijven. Hoe hoopt de Minister dat bij uitbreiding te bereiken, zeker gegeven het reeds bestaande democratisch tekort? Kan de Europese Unie daadwerkelijk uitbreiding aan met behoud van handelingsvermogen en legitimiteit of ziet de Minister op zijn minst een interne spanning op dit punt?

De leden van de SGP-fractie vragen of de Minister kan schetsen welke lidstaten kritisch zijn inzake de uitvoerbaarheid van het voorstel om de Europese verordening statistiek te wijzigen. Kan de Minister toezeggen tegenstand te bieden indien er onwerkbaar voorstellen vastgesteld worden of wanneer er te onzorgvuldig met privacy van burgers wordt omgegaan?

³ <https://nos.nl/artikel/2496966-hongarije-dreigt-met-veto-tegen-eu-perspectief-van-oekraïne>.

Deze leden vragen ook hoe de Minister zich gaat inzetten om de verzwaring van de lastendruk en verhoging van de uitvoeringskosten te voorkomen, die gepaard kunnen gaan met de nieuwe verordening statistiek en de daarmee deels overlappende dataverordening.

II Reactie van de Minister van Buitenlandse Zaken